

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ
του πανεπιστημιακού και Προέδρου της ΕΝΥΠΕΚΚ
κ.Αλέξη Π. Μητρόπουλου στην Ημερίδα
της Ένωσης για την Προάσπιση
των Κοινωνικών Δικαιωμάτων (ΕΒΕΑ, 4/6/2018)

N. 4387/2016 («Νόμος Κατρούγκαλου»):
Μεταρρύθμιση ή νεοφιλελεύθερη αντι-μεταρρύθμιση;

60 δις € οι απώλειες για συντάξεις-Ταμεία!

Ένα ολόκληρο ΑΕΠ (180 δις €)
οι απώλειες για συντάξεις-Ταμεία
συνολικά από τα τρία Μνημόνια!

I. ΝΕΟΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΗ («ΑΝΑΔΙΑΝΕΜΗΤΙΚΗ») ΑΝΤΙ-ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ

Σε καμία χώρα της Ευρώπης, μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, δεν υπάρχει προηγούμενο μιας τόσο βαθιάς και τόσο γενικευμένης παρέμβασης στο Κοινωνικο-Ασφαλιστικό Σύστημα από αυτήν που επιχειρήθηκε στην Ελλάδα με τον τριτομνημονιακό «Νόμο Κατρούγκαλου» (N. 4387/2016).

Πρόκειται για μια γενική-δομική ανατροπή, σε συνέχεια των προηγούμενων μνημονιακών ασφαλιστικών νόμων (N. 3845, 3863, 3865/2010,

4046, 4093/2012 κ.ά.), που έθεσαν τις προδιαγραφές τού ριζικού νεοφιλελεύθερου επανασχεδιασμού¹ του. Η συνάρτηση Εργασιακού-Ασφαλιστικού με τα κοινωνικά, οικογενειακά και ατομικά παρεπόμενα της ανθρώπινης εργασίας υποβαθμίζεται ή καταργείται. Κατεδαφίζονται οι πυλώνες ενός ανολοκλήρωτου μεν αλλά ελπιδοφόρου και γενικευμένου υποσυστήματος του Κοινωνικού Κράτους.²

Γιατί, *πλην της γενικής-δομικής αντισυνταγματικότητας που διαπερνά όλες τις θεμελιώδεις διατάξεις-πυλώνες του*, σύμφωνα και με την πολύ σημαντική Γνωμοδότηση της 1ης Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου (20.4.2016), *καθιστά την πλήρη και ασφαλισμένη απασχόληση απόβλητη από το οικονομικό σύστημα της αστικής αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας*, πλήττοντας ταυτόχρονα και την κύρια μορφή της πανάρχαιας οικονομικής οργάνωσης της αυτοαπασχόλησης και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, επί των οποίων στηρίζεται η δημοκρατία.

Έτσι, με τον Ν. 4387/2016, που ψηφίστηκε στα πλαίσια των δεσμεύσεων του τρίτου Μνημονίου (Ν. 4336/2015), επιβλήθηκε πλήρως η συνταξιοδοτική «ατζέντα» των δανειστών (και κυρίως του ΔΝΤ), κάτι που δεν συνέβη στις άλλες χώρες όπου ίσχυσε Μνημόνιο και που αντιβαίνει σε κύριες διατάξεις και προβλέψεις του μεταπολεμικού Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Δικαίου και του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη, όπως ισχύει αναθεωρημένος³ και με τη νεότερη κύρωσή του και στη χώρα μας.

Στην ουσία έχουμε νέο συνταξιοδοτικό «δόγμα»,⁴ αφού με τον «Νόμο Κατρούγκαλου» οι δανειστές:

– αρνήθηκαν τη δική τους ευθύνη για τη δραματική οικονομική κατάσταση των Ασφαλιστικών Ταμείων από τις συνέπειες των δύο πρώτων Μνημονίων,

---

¹ Βλ. το βιβλίο μας *το βιβλίο μας Ασφαλιστικό Ωρα Μηδέν: Το Μέλλον των Συντάξεων* (Εκδ. Λιβάνη, Αθήνα, α' έκδοση Μάιος 2010, β' έκδοση Οκτώβριος 2010).

² Βλ. το βιβλίο μας *Το Τέλος του Κοινωνικού Κράτους; Αριστερά και Συνδικάτα Μπροστά στην Απορρύθμιση* (Εκδ. Λιβάνη, Αθήνα, α' έκδοση Μάρτιος 2008, β' έκδοση Μάιος 2008).

³ Ν. 4359/2015 «Κύρωση αναθεωρημένου Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη» (ΦΕΚ Α' 5/20.1.2015).

⁴ Βλ. το βιβλίο μας *Εργασιακές Σχέσεις και Κοινωνική Ασφάλιση στη σύγχρονη Ελλάδα* (Εκδ. Οργανισμός Λιβάνη, Αθήνα 2017).

- νομιμοποίησαν τις καταστροφικές και λανθασμένες μνημονιακές πολιτικές τους (PSI, πρωτοφανή αύξηση ανεργίας, μεγάλη μείωση μισθών, εκτόξευση της ελαστικής και της φτηνής πλήρους απασχόλησης κ.λπ.),
- μετακύλησαν την ευθύνη σε καθαρούς εσωτερικούς παράγοντες και στις διαχρονικές εθνικές πολιτικές και
- κατέστησαν και επίσημα υπεύθυνους για τη ...διάσωση του Ασφαλιστικού τους συνταξιούχους (κούρεμα συντάξεων) και τους ασφαλισμένους (κούρεμα εισοδημάτων και μισθών και αύξηση εισφορών).

II. 50 ΔΙΣ € ΟΙ ΑΠΩΛΕΙΕΣ ΓΙΑ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΥΣ ΑΠΟ ΤΑ ΔΥΟ ΠΡΩΤΑ ΜΝΗΜΟΝΙΑ (ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2010-2016)

Σύμφωνα με τους υπολογισμούς της ΕΝΥΠΕΚΚ⁵, οι συνταξιούχοι της πατρίδας μας κατά την περίοδο των δύο πρώτων Μνημονίων (2010-2016) απώλεσαν 50 και πλέον δις € από τις συντάξεις τους.

Ως βασικές αιτίες της μεγάλης αυτής απώλειας αναφέρονται, μεταξύ άλλων:

- 1) οι δώδεκα (12) μέχρι τα τέλη του 2016 περικοπές στις κύριες και στις επικουρικές συντάξεις,
- 2) η κατάργηση της 13ης και της 14ης σύνταξης (δώρου Χριστουγέννων, δώρου Πάσχα και επιδόματος αδείας) σε όλους τους συνταξιούχους,
- 3) η μείωση εφ' όρου ζωής («πέναλτι») από 6-30% για τις πρόωρες συντάξεις γήρατος,
- 4) η επιπλέον μείωση («έξτρα πέναλτι») 10% για τις πρόωρες συντάξεις γήρατος (σ.σ. επεβλήθη από την κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ με τον Ν. 4336/2015),
- 5) η κατάργηση των κατώτατων ορίων στις συντάξεις,
- 6) το «πάγωμα» στις αυξήσεις όλων των ειδών των συντάξεων από την κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ από το 2015 μέχρι τον Δεκέμβριο του 2021 (με τον Ν. 4336/2015) και μετά τον Δεκέμβριο του 2022 (με τον Ν. 4475/2017),

⁵ Βλ. την από 3.1.2017 ανακοίνωση της ΕΝΥΠΕΚΚ.

- 7) οι μεγάλες μειώσεις στις συντάξεις αναπηρίας και χηρείας,
- 8) η αύξηση από 4% στο 6% υπέρ ΕΟΠΥΥ σε όλες τις κύριες συντάξεις,
- 9) η πρωτοθέσπιση αντίστοιχης παρακράτησης 6% υπέρ ΕΟΠΥΥ και σε όλες τις επικουρικές συντάξεις,
- 10) το πλαφόν στο ύψος της σύνταξης των «μονο-συνταξιούχων» και των «πολυ-συνταξιούχων»,
- 11) η δραστική περικοπή στη σύνταξη των απασχολούμενων συνταξιούχων,
- 12) η μείωση κατά 50% της παροχής του εφάπαξ,
- 13) η θέσπιση και η αύξηση της εισφοράς αλληλεγγύης συνταξιούχων υπέρ ΑΚΑΓΕ (σ.σ. κρίθηκε πρόσφατα αντισυνταγματική με την υπ' αριθμ. 244/2017 απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου),
- 14) η αύξηση της παρακράτησης του φόρου,
- 15) η δραστική μείωση του αφορολογήτου,
- 16) η σημαντική μείωση του ΕΚΑΣ και η προϊούσα κατάργησή του μέχρι τον Δεκέμβριο του 2019 από το Μνημόνιο ΣΥΡΙΖΑ (Ν. 4336/2015).

Σε καμία άλλη χώρα του πλανήτη οι συνταξιούχοι στο σύνολό τους δεν έχασαν τόσα πολλά από το εισόδημά τους σε τόσο λίγο χρονικό διάστημα και μάλιστα σε περίοδο ειρήνης!

III. 80 ΔΙΣ € ΟΙ ΑΠΩΛΕΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ (ΣΚΑ) ΑΠΟ ΤΑ ΔΥΟ ΠΡΩΤΑ ΜΝΗΜΟΝΙΑ (ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2010-2016)

Σύμφωνα με ακριβείς υπολογισμούς της ΕΝΥΠΕΚΚ,⁶ οι πραγματικές απώλειες των Ασφαλιστικών Ταμείων, του ΣΚΑ γενικά, από τις μνημονιακές πολιτικές κατά την περίοδο 2010-2016 ανέρχονται σε τουλάχιστον 80 δις €.

Ως βασικές αιτίες στη μελέτη αυτή αναφέρονται οι εξής:

1. Το «κούρεμα» («PSI») των αποθεματικών στην πρωτογενή και τη δευτερογενή αγορά, που στοίχισε μέχρι σήμερα στα Ταμεία περίπου 26 δις

---

⁶ Βλ. την από 3.1.2017 ανακοίνωση της ΕΝΥΠΕΚΚ.

€. Από τα 31 δις € των αποθεματικών προ PSI, εκτιμάται ότι σήμερα έχουν απομείνει μόνο 5-6 δις €!

2. Η αύξηση της ανεργίας κατά 12 μονάδες (παλιότερα μέχρι και 17!), με κάθε μία (1) μονάδα να στερεί κατ' έτος τουλάχιστον 320 εκατ. € σε εισφορές από το σύστημα.⁷

3. Η ραγδαία μείωση των μισθών πάνω από 28 μονάδες, με κάθε μία (1) από τις οποίες να στερεί 150 εκατ. € σε εισφορές κατ' έτος από το σύστημα.⁸

4. Η μείωση του κατώτατου μισθού στα 586 € (μεικτά) για τους πάνω από 25 ετών εργατοϋπαλλήλους.

5. Η μείωση του κατώτατου μισθού στα 510 € (μεικτά) για τους κάτω των 25 ετών εργατοϋπαλλήλους.

6. Οι προσωρινές μορφές απασχόλησης της νεανικής ευελιξίας⁹ και τα πεντάμηνα των ΕΣΠΑ των 490 και 427 € (μεικτά) αντίστοιχα, οι συμβάσεις voucher, επιταγές εργασίας και youth guarantee.

Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία του Υπουργείου Εργασίας,¹⁰ 629.000 εργατοϋπάλληλοι σε σύνολο 2.071.000 εργαζομένων στον ιδιωτικό τομέα απασχολούνται σήμερα με αποδοχές χαμηλότερες του κατώτατου μισθού, ακριβέστερα με 385 € μεικτά.

7. Η δραστική περικοπή της κρατικής επιχορήγησης προς τα Ταμεία κατά 900 εκατ. € για το έτος 2010, κατά 1,1 εκατ. € για το έτος 2011, κατά 1,3 δις € για το έτος 2012, κατά 1,4 δις € περίπου για το 2013, κατά 2,1 δις € για το 2014,

⁷ Βλ. αναφορά του τέως υπουργού Εργασίας Γιώργου Κουτρουμάνη στην Ολομέλεια της Βουλής στις 21.6.2011. Εκεί χαρακτηριστικά αναφερόταν: «**Αξίζει να σημειωθεί ότι η αύξηση κατά 1 ποσοστιαία μονάδα της ανεργίας κοστίζει στα Ταμεία 320 εκατ. ευρώ τον χρόνο. Η μείωση των μισθών κατά 1% κοστίζει επίσης 150 εκατ. ευρώ. Αυτό σημαίνει ότι η αύξηση κατά 4 ποσοστιαίες μονάδες της ανεργίας και η μείωση κατά 5% των αποδοχών δημιουργεί απώλειες στο σύστημα για το 2011 2 δις ευρώ, τις οποίες πρέπει να καλύψουμε με νέα μέτρα**». Βλ. επίσης: Κώστα Παπαδή: «Νάρκη στα Ταμεία η ανεργία», εφημερίδα *Το Βήμα* - «Ανάπτυξη», στις 25.12.2011, Λεωνίδα Στεργίου: «Τα παιδιά ενός κατώτερου θεού πλήρωσαν την κρίση», εφημερίδα *Η Καθημερινή*, στις 22.11.2015.

⁸ Βλ. ίδια αναφορά καθώς επίσης και στοιχεία για απώλειες από ανεργία και μείωση μισθών στο άρθρο της Χριστίνας Κοψίνη στην εφημερίδα *Η Καθημερινή της Κυριακής*, στις 13.10.2013.

⁹ Βλ. το βιβλίο μας *Ασφαλιστικό Ωρα Μηδέν: Το Μέλλον των Συντάξεων*, Εκδόσεις Λιβάνη, α' έκδοση Μάιος 2010, β' έκδοση Οκτώβριος 2010, σελ. 309 επ.

¹⁰ Βλ. το από 25-5-2018 Δελτίο ΕΦΚΑ, στοιχεία απασχόλησης Νοεμβρίου 2017.

κατά 1,5 δις € περίπου για το 2015, κατά 1,3 δις € για το 2016, κατά 1,8 δις € για το 2017 και κατά 1 δις € το 2018.

8. Η μείωση των εργοδοτικών εισφορών κατά 1,1%, με απώλειες για τα Ταμεία που ανέρχονται ετησίως στα 250 εκατ. € περίπου (Ν. 4046/2012 και Ν. 4093/2012, σελ. 5.608).

9. Η μείωση των εργοδοτικών και των εργατικών εισφορών κατά 3,9% (Ν. 4254/2014, παρ. ΙΑ.3, σελ. 1.427), που –σύμφωνα με το Μεσοπρόθεσμο Πρόγραμμα 2015-2018 (Ν. 4263/2014, σελ. 42, Πίνακας 3.7)– στερεί 1 δις € ετησίως περίπου από το σύστημα.

10. Η κατάργηση των κοινωνικών πόρων υπέρ των Ταμείων Επικούρησης, που στερεί πόρους τουλάχιστον 400-700 εκατ. € ετησίως από το σύστημα (Ν. 4254/2014, σελ. 1.427).

11. Η έκρηξη της ανασφάλιστης και «μαύρης» εργασίας, που στερεί κατ' έτος από το σύστημα 2 δις €.

12. Η εκτίναξη όλων των μορφών της μερικής απασχόλησης, που στερεί από τα Ταμεία 1 δις € κατ' έτος.¹¹

13. Η απώλεια πάνω από 1 δις € από την τελευταία ανακεφαλαιοποίηση-αφελληνισμό των ελληνικών τραπεζών,¹² με την πρωτοφανή μείωση της αξίας των μετοχών τους.

14. Η δραματική απαξίωση της ακίνητης περιουσίας των Ταμείων, που με τους πιο συντηρητικούς υπολογισμούς ανέρχεται στα 7-10 δις €! Η τριαρχία των δανειστών τον τελευταίο καιρό φαίνεται ότι διεκδικεί την περιουσία των Ταμείων.¹³

Όλες οι παραπάνω συνέπειες του Μνημονίου, συναθροιζόμενες, έχουν στερήσει από το Ασφαλιστικό μας Σύστημα, για τα έτη 2010-2016, πόρους ύψους πάνω από 80 δις €!

---

¹¹ Βλ. την από 20.1.2017 ανακοίνωση της ΕΝΥΠΕΚΚ με τίτλο «“Ελ Ντοράντο” φθηνής εργασίας η Ελλάδα! Κινδυνεύουν οι συντάξεις!».

¹² Βλ. την από 3.1.2017 ανακοίνωση της ΕΝΥΠΕΚΚ με τίτλο «ΕΚΘΕΣΗ-ΚΟΛΑΦΟΣ ΤΗΣ ΕΝΥΠΕΚΚ! 50 δις € έχασαν οι συνταξιούχοι την περίοδο 2010-2016! 80 δις € έχασαν τα Ταμεία την ίδια περίοδο!».

¹³ Βλ. άρθρο της Αργυρώς Μαυρούλη: «Θέλουν τα ακίνητα των Ταμείων στο νέο υπερ-Ταμείο», εφημερίδα *Real News*, στις 18.11.2016.

IV. 28 ΔΙΣ € ΟΙ ΝΕΕΣ ΑΠΩΛΕΙΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ ΚΑΙ 25 ΔΙΣ € ΓΙΑ ΤΑ ΤΑΜΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟΝ «ΝΟΜΟ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΥ» (ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2016-2021)

Επιπλέον περικοπές ύψους πάνω από 28 δις € θα υποστούν οι συνταξιούχοι μας κατά την περίοδο 2016-2021 και επιπλέον απώλειες 25 δις € θα έχει το Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΣΚΑ) από τις παλιές και νέες μνημονιακές ρυθμίσεις. Ειδικότερα, από νομοθετημένες και ποσοτικοποιημένες ρυθμίσεις της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ, οι συνταξιούχοι θα υποστούν τις παρακάτω απώλειες για τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο:

α) 8,2 δις ευρώ από την άμεση εφαρμογή των διατάξεων του «Νόμου Κατρούγκαλου» (4387/2016),

β) 12 δις ευρώ (2 δις ευρώ επί 6 χρόνια) από τις εισφορές των συνταξιούχων υπέρ ΕΟΠΥΥ, που διατήρησε και αύξησε δραστικά η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ, και

γ) 7,8 δις ευρώ από τις περικοπές για τα έτη 2019-2021 από το συμπληρωματικό Μνημόνιο (Ν. 4472/2017) και τους εφαρμοστικούς του νόμους (Ν. 4475/2017 και 4488/2017).

Ειδικότερα:

α) 8,2 δις ευρώ οι άμεσες απώλειες στις συντάξεις από τον «Νόμο Κατρούγκαλου»

Τη στιγμή που κυβερνητικά και κοινοβουλευτικά στελέχη της τριτομνημονιακής συγκυβέρνησης ακόμη και σήμερα δηλώνουν ότι οι περικοπές του «Νόμου Κατρούγκαλου» ανέρχονται σε 1,8 δις € (κατά την πρόβλεψη του τρίτου Μνημονίου-Ν. 4336/2016), το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, στην κατά το Σύνταγμα (άρθρο 75, παρ. 1) Έκθεσή του με αριθμό 141/16/2016, εκτοξεύει τις πραγματικές περικοπές των συντάξεων μόνο για την περίοδο 2016-2019 στο ποσό-«μαμούθ» των 8,2 δις €!

Παραθέτουμε το είδος και το ύψος των περικοπών όπως προβλέπονται στην ανωτέρω Έκθεση του ΓΛΚ:

	Είδος περικοπής	2016 (σε εκατ. €)	2017 (σε εκατ. €)	2018 (σε εκατ. €)	2019 (σε εκατ. €)	ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΠΕΡΙΚΟΠΕΣ
1	Σταδιακή κατάργηση ΕΚΑΣ (άρθρο 92)	168	569	803	853	2.393
2	Μείωση ετήσιας δαπάνης για νέους συνταξιούχους Δημοσίου- ΕΦΚΑ (άρθρα 7, 8, 28 και 30)	21	101	222	345	689
3	Μείωση οικογενειακών παροχών για νέους συνταξιούχους ΕΦΚΑ (άρθρα 10 και 27)	1	7	15	21	44
4	Μείωση ετήσιας δαπάνης συντάξεων λόγω θανάτου (χρησίας) Δημοσίου-ΕΦΚΑ (άρθρα 12 και 27)	11	59	122	177	369
5	Μείωση ετήσιας δαπάνης για συντάξεις Δημοσίου-ΕΦΚΑ λόγω εφαρμογής ανωτάτου ορίου (πλαφόν) (άρθρα 13 και 27)	22	38	38	-	98
6	Μη καταβολή αυξήσεων στις υφιστάμενες συντάξεις Δημοσίου-ΕΦΚΑ για τα έτη 2018-2019 (άρθρα 14 και 33)	-	-	187	76	263
7	Μείωση ετήσιας δαπάνης για επικουρικές συντάξεις νέων συνταξιούχων (άρθρο 96)	5	27	43	48	123
8	Μείωση ετήσιας δαπάνης καταβαλλομένων επικουρικών συντάξεων (άρθρο 96)	174	291	284	277	1026
9	Εφαρμογή αυτόματου μηχανισμού εξισορρόπησης για το 2019 (άρθρο 96)	-	-	-	36	36
10	Περικοπές στις εφάπαξ παροχές (άρθρο 35)	97	6	15	15	133
11	Μείωση της ετήσιας δαπάνης για τα καταβαλλόμενα μερίσματα (άρθρο 48)	207	208	208	209	832
12	Αύξηση ορίου ασφαλιστέων αποδοχών (άρθρο 38)	23	24	25	26	98
13	Αύξηση εισφορών για τις επικουρικές συντάξεις (άρθρο 97)	173	351	362	365	1251
14	Αυξήσεις εισφορών αυτοαπα- σχολουμένων-ελευθέρων επαγγελματιών (άρθρο 39)	-	136	137	138	411
15	Αυξήσεις εισφορών αγροτών (άρθρο 40)	94	95	112	157	458
ΣΥΝΟΛΑ		996	1912	2573	2743	<u>8224</u>

β) 12 δις ευρώ επιπλέον περικοπές στις συντάξεις περικοπές υπέρ ΕΟΠΥΥ

Στο ποσό των **8,2 δις ευρώ** θα πρέπει να προστεθούν τα **12 δις ευρώ** που θα παρακρατηθούν από τους συνταξιούχους υπέρ ΕΟΠΥΥ μέσα από την παρακράτηση 6% από τις κύριες συντάξεις και 6% από τις επικουρικές (σύνολο παρακράτησης υπέρ ΕΟΠΥΥ 2 δις ανά έτος, ήτοι **2 δις ευρώ επί 6 έτη** για την περίοδο 2016-2021=12 δις)!

Είναι αποκαλυπτικός ο πίνακας με τα συγκεκριμένα ποσά από τον προϋπολογισμό του έτους 2018 (Πίνακας 3.22, σελ. 105) που αποδεικνύουν ότι, επί συνολικού ποσού 5.286 δις ευρώ, το κράτος υπέρ ΕΟΠΥΥ θα καταβάλει για το έτος 2018 μόνο 100 εκατ. ευρώ, ποσό μειωμένο μάλιστα κατά 226 εκατ. ευρώ σε σχέση με το 2017 και κατά 426 εκατ. ευρώ σε σχέση με το 2016!

Πίνακας 3.23
Προϋπολογισμοί Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης
και Νοσοκομείων-ΠΕΔΥ
(σε εκατ. ευρώ)

γ)ΕΟΠΥΥ	Εκτιμήσεις 2017	Προβλέψεις 2018
Έσοδα	5.566	5.286
Ασφαλιστικές εισφορές	4.592	4.535
Ρύθμιση οφειλών	170	161
Κοινωνικοί πόροι	0	0
Μεταβιβάσεις από τακτικό προϋπολογισμό	314	100
Απόδοση περιουσίας	40	40
Εισπράξεις υπέρ Δημοσίου και τρίτων	394	394
Λοιπά έσοδα	56	56

Με την έκδοση της υπ' αριθμ. 31 Εγκυκλίου του ΙΚΑ (Α/30/472/9/16.9.2016), που εξειδικεύει το άρθρο 44 του Ν. 4387/2016, ολοκληρώθηκε η μεγαλύτερη οριζόντια και καθολική μείωση συντάξεων από όλες όσες έχουν γίνει καθ' όλη τη μνημονιακή περίοδο.

Η πρωτοφανής αυτή μεταφορά εισοδήματος από τους συνταξιούχους στο κράτος –και κατ’ επέκταση στους δανειστές– δεν έχει προηγούμενο τις τελευταίες δεκαετίες στον σύγχρονο κόσμο!

γ) 7,8 δις ευρώ περικοπές συντάξεων από το συμπληρωματικό Μνημόνιο (Ν. 4472/2017) και τους εφαρμοστικούς του νόμους (Ν. 4475/2017 και 4488/2017)

Εξάλλου, στα παραπάνω ποσά πρέπει να αθροίσουμε και το ποσό των **7,8 δις ευρώ**, στο οποίο θα ανέλθουν οι περικοπές στις κύριες και στις επικουρικές συντάξεις από τις παρεμβάσεις του συμπληρωματικού Μνημονίου (Ν. 4472/2017) για την περίοδο 2019-2021, με τις ψηφισμένες διατάξεις του οποίου περικόπτονται από 1.1.2019:

α) η οικογενειακή παροχή των συντάξεων του Δημοσίου και το επίδομα συζύγου των συντάξεων του ιδιωτικού τομέα, σε όσους λαμβάνουν σύνταξη με βάση τις προϋποθέσεις του Ν. 4387/2016 διατάξεις,¹⁴

β) η προσωπική διαφορά που προβλεπόταν για τις καταβαλλόμενες, κατά την έναρξη ισχύος του Ν. 4387/2016, κύριες συντάξεις, μέχρι ποσοστού 18% της καταβαλλόμενης, κατά την έναρξη ισχύος του Ν. 4387/2016, σύνταξης, κατά δε το μέρος που υπερβαίνει το εν λόγω ποσοστό, το επιπλέον ποσό εξακολουθεί να καταβάλλεται στον δικαιούχο ως προσωπική διαφορά, συμψηφιζόμενο κατ’ έτος και μέχρι την πλήρη εξάλειψή του με την εκάστοτε αναπροσαρμογή των συντάξεων,

γ) η προσωπική διαφορά που προβλεπόταν για τις καταβαλλόμενες, κατά την έναρξη ισχύος του Ν. 4387/2016, επικουρικές συντάξεις, μέχρι ποσοστού 18% της καταβαλλόμενης, κατά την έναρξη ισχύος του Ν. 4387/2016, σύνταξης,

---

¹⁴ Το επίδομα συζύγου στο Δημόσιο ύψους 35 ευρώ καταβάλλεται και στους δύο συζύγους, εφόσον αποχώρησαν μέχρι τον Οκτώβριο του 2011. Καταργήθηκε για τις νέες συντάξεις από τον Νοέμβριο του 2011 και μετά. Στο Δημόσιο επίσης δίνεται επίδομα τέκνων ύψους 50 ευρώ για ένα παιδί, 70 ευρώ για δύο, 120 ευρώ για τρία, 170 ευρώ για τέσσερα και προσαύξηση κατά 70% από το πέμπτο και πάνω, ενώ καταβάλλεται και σε όσους έχουν προστατευόμενα ανήλικα ή σπουδάζοντα τέκνα και παιδιά με αναπηρία. Με την προϋπόθεση ότι ο/η έτερος σύζυγος δεν εργάζεται και δεν συνταξιοδοτείται, το ΤΑΙΣΥΤ, το ΙΚΑ και ο ΟΓΑ καταβάλλουν επίδομα συζύγου ύψους 49 ευρώ μαζί με τη σύνταξη, η ΔΕΗ, ο ΟΤΕ, οι τράπεζες, το ΤΑΤΤΑ, το ΤΣΕΥΠ Αθηνών - Θεσσαλονίκης και το ΝΑΤ καταβάλλουν επίδομα ίσο με το 10% της σύνταξης, το ΤΣΠΕΑΘ καταβάλλει επίδομα συζύγου ύψους 58,69 ευρώ, ενώ ο ΟΑΕΕ δεν χορηγεί επίδομα συζύγου.

δ) οι προσωπικές διαφορές που προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 94 του Ν. 4387/2016 για τους συνταξιούχους των οποίων οι αιτήσεις συνταξιοδότησης κατατέθηκαν ή κατατίθενται εντός των ετών 2016, 2017 και 2018, μετατίθεται δε για την 1.1.2022 η έναρξη αναπροσαρμογής των συντάξεων με ΚΥΑ, βάσει των οριζόμενων συντελεστών (ΑΕΠ και Δείκτη Τιμών Καταναλωτή).

Το συνολικό κόστος των παραπάνω παρεμβάσεων, μόνο για την τριετία 2016-2019 με τη συμφωνία της δεύτερης και τρίτης αξιολόγησης, ανέρχεται στο ποσό των 8 δις ευρώ περίπου, όπως αποκαλύπτει η Έκθεση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους με αριθμό 112/24/2017 (σελ. 32 επ.) και εξειδικεύονται ως εξής:

α. Περικοπές ύψους 7.125 εκατ. ευρώ «λόγω μείωσης της συνταξιοδοτικής δαπάνης του Δημοσίου και των λοιπών Ταμείων του ιδιωτικού τομέα (από την περικοπή των οριζόμενων προσωπικών διαφορών των κύριων συντάξεων και των οικογενειακών παροχών, καθώς και τη μετάθεση του χρόνου αναπροσαρμογής αυτών), το ύψος της οποίας εκτιμάται στο ποσό των **2.262 εκατ. ευρώ** για το έτος 2019, στο ποσό των **2.358 εκατ. ευρώ** για το έτος 2020 και στο ποσό των **2.505 εκατ. ευρώ** για το έτος 2021 (άρθρα 1 και 2, παρ. 1 και 3)».

β. Περικοπές 675 εκατ. ευρώ για την τριετία 2019-2021 «από την περικοπή των προσωπικών διαφορών των επικουρικών συντάξεων, το ύψος της οποίας εκτιμάται στο ποσό των **232 εκατ. ευρώ** για το έτος 2019, στο ποσό των **225 εκατ. ευρώ** για το έτος 2020 και στο ποσό των **218 εκατ. ευρώ** για το έτος 2021 (άρθρο 2, παρ. 2)».

Με τον εφαρμοστικό νόμο 4475/2017 (ΦΕΚ Α' 83/12.6.2017) του συμπληρωματικού Μνημονίου 4472/2017, που έχει τίτλο «Κύρωση της τροποποιημένης Συμφωνίας για την ίδρυση της Γενικής Επιτροπής Αλιείας για τη Μεσόγειο, συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου και άλλες διατάξεις», πάγωσαν οι αυξήσεις των συντάξεων και για το έτος 2022. Σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 128/12/2017 Έκθεση του ΓΛΚ «από την προτεινόμενη διάταξη επέρχεται, επί του προϋπολογισμού του ΕΦΚΑ, εξοικονόμηση δαπάνης για το 2022 ύψους 250 εκατ. ευρώ περίπου από τη μετάθεση κατά 1 ακόμη έτος του χρόνου αναπροσαρμογής των συντάξεων».

Κατά τη συζήτηση του εφαρμοστικού νόμου 4475/2017 του συμπληρωματικού Μνημονίου 4472/2017, το Ελεγκτικό Συνέδριο, στην κατά το Σύνταγμα (άρθρο 73, παρ. 2) Γνωμοδότησή του (βλ. τα από 7.6.2017 Πρακτικά 3ης Ολομέλειας) αναφορικά με την κατάργηση της προσωπικής διαφοράς και την παράταση της αναστολής αύξησης των συντάξεων και για το έτος 2022, γνωμοδότησε ότι είναι μέτρα αντίθετα προς το Σύνταγμα και τις Διεθνείς Συμβάσεις που δεσμεύουν τη χώρα.

γ. 2,2 δις € από τη μείωση και κατάργηση του ΕΚΑΣ για την τριετία 2017-2019

Σύμφωνα με το κείμενο της 23-5-2018 Συμφωνίας που κυκλοφόρησε μόνο στην αγγλική γλώσσα «Supplemental Memorandum of Understanding: Greece, Fourth Review of the ESM Programme, DRAFT-23 May 2018» (chapter 2.5.1., σελ. 12) τον Δεκέμβριο του 2019 θα καταβληθεί για τελευταία φορά το ΕΚΑΣ στις 240.000 περίπου χαμηλοσυνταξιούχους που συνεχίζουν να το λαμβάνουν ακόμη.

Στο ανωτέρω κείμενο της δ' αξιολόγησης προβλέπονται οι λεπτομέρειες της δραστηρικής μείωσης μέχρι την τελική κατάργηση του σημαντικού αυτού και υποστηρικτικού των χαμηλών συντάξεων κοινωνικού θεσμού.

Παραθέτουμε το αγγλικό και το ελληνικό κείμενο:

«iv. Eliminate EKAS. Phase out the solidarity grant (EKAS) for all pensioners by end-December 2019, reducing it by EUR 570 million by 2017; EUR 808 million by 2018; and EUR 853 million by 2019. The authorities will adopt as a prior action the Ministerial Decision setting all the details for the awarding of EKAS in 2019.» και

«Κατάργηση ΕΚΑΣ (Επίδομα Κοινωνικής αλληλεγγύης συνταξιούχων). Σταδιακή κατάργηση του επιδόματος αλληλεγγύης (ΕΚΑΣ) για όλους τους συνταξιούχους έως τον Δεκέμβριο του 2019 με την περικοπή του κατά 570 εκατ. ευρώ το 2017, κατά 808 εκατ. ευρώ το 2018 και κατά 853 εκατ. ευρώ το 2019. Οι ελληνικές αρχές θα εκδώσουν ως προαπαιτούμενη δράση («prior-action») τη σχετική υπουργική απόφαση που θα ορίζει τις λεπτομέρειες για τη χορήγηση του ΕΚΑΣ το 2019.»

Οι συνολικές απώλειες για τους συνταξιούχους από τις παραπάνω παρεμβάσεις, σύμφωνα με την άνω Έκθεση, είναι 8 δις ευρώ και πλέον και όχι 1,8 δις ευρώ, που υποστηρίζει η κυβέρνηση!

Πιο πανηγυρική διάψευση δεν θα μπορούσε να υπάρξει, αφού προέρχεται από το ίδιο το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, οι Εκθέσεις του οποίου κατετέθησαν στη Βουλή στις 7.6.2017 μαζί με το συζητούμενο ν/σ, κατά το άρθρο 75, παρ. 1, του Συντάγματος.

Τέλος, θα πρέπει να επισημάνουμε ότι με τον δεύτερο εφαρμοστικό νόμο (4488/2017) του συμπληρωματικού Μνημονίου (Ν. 4472/2017) επανακαθορίστηκε ο νέος τρόπος υπολογισμού των επικουρικών συντάξεων (από 1.1.2015), που θα οδηγήσει σε περαιτέρω μειώσεις κατά τουλάχιστον 20%. Μετά και τη νέα αυτή μείωση, ο θεσμός της επικουρικής σύνταξης φαίνεται να μην έχει μέλλον.

Υ.ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΕΡΒΑΣΗ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

Με αυτά τα δεδομένα και σύμφωνα με όσα εκθέσαμε παραπάνω, είναι σαφές ότι ο ασφαλιστικός νόμος 4387/2016 («Νόμος Κατρούγκαλου») είναι ένα αρνητικό ευρωπαϊκό και παγκόσμιο ...υπόδειγμα κατεδάφισης του Εθνικού Συνταξιοδοτικού Συστήματος ευρωπαϊκής χώρας, που με τόσους κόππους και αγώνες, παρά τις αδυναμίες του, δομήθηκε από τους Έλληνες και τις Ελληνίδες χρόνο με τον χρόνο!

Ως εκ τούτου δεν πρόκειται για «μεταρρύθμιση», δηλαδή για τη βελτίωση και ανέλιξη ενός συστήματος για την επίτευξη βελτιωμένων ποσοτικών και ποιοτικών στόχων για τους ασφαλισμένους και τους συνταξιούχους, αλλά για σκληρή νεοφιλελεύθερη ANTI-METAPPYΘMISH ή «αναδιανεμητική μεταρρύθμιση»!

Είναι ένα σύστημα θεσμών-μηχανισμών «από τα μέσα» («bail-in») αφού η ευθύνη της διάσωσης του μετακυλήθηκε, σχεδόν αποκλειστικά, σε συνταξιούχους και ασφαλισμένους.

Είναι σχέδιο «κοινωνικού δαρβινισμού», ένα σχέδιο μεταφοράς πλούτου και βίαιης αναδιανομής του, που, παρά τις κατά καιρούς νεοφιλελεύθερες

κραυγές και πιέσεις, καμία από τις διακηρυγμένα νεοφιλελεύθερες κυβερνήσεις στην Ελλάδα και την Ευρώπη δεν αποτόλμησε να εισαγάγει.

Οι συνέπειες αυτού του νόμου θα είναι πολύ σοβαρές για όλους τους ασφαλισμένους, αφού οι διάφοροι νεοφιλελεύθεροι θεσμοί και λογικές που εισάγει, εφαρμοζόμενες σωρευτικά, θα οδηγήσουν σε ένα ασφαλιστικό σύστημα «βικτωριανής κοινωνίας», όπου η ανθρώπινη εργασία και η Κοινωνική Ασφάλιση θα αποτελούν απλώς μηχανισμό παραγωγής νεόπτωχων, όπως προκύπτει και από τα πρόσφατα στοιχεία του συστήματος «ΗΛΙΟΣ» (ΗΔΙΚΑ) του ΥΠΕΚΑΚΑ για τον μήνα Φεβρουάριο 2018. Στα καθημαγμένα πρόσωπα των γονέων και των παππούδων τους οι νέοι σήμερα βλέπουν την κατάληξη και του δικού τους εργασιακού βίου, κάτι που δημιουργεί άκρως αρνητικές προσδοκίες για την κοινωνία και την οικονομία.

Το Ελληνικό Ασφαλιστικό Σύστημα θα οδηγηθεί σε κατάρρευση, αν δεν ληφθούν άμεσα μέτρα, αφού το επόμενο διάστημα θα αδυνατεί να μείνει όρθιο με τις δικές του δυνάμεις με βασικές αιτίες:

- τα εξαύλωμένα αποθεματικά,
- τις δραματικά μειωμένες εισφορές,
- τη δραστικά μειωμένη κρατική επιχορήγηση και
- τη νέα αγορά εργασίας της γενικευμένης ευελιξίας και της φτηνής πλήρους απασχόλησης.

Επομένως, ο ΕΦΚΑ δεν θα μπορέσει να εγγυηθεί το σημερινό επίπεδο συντάξεων πάνω από 2-3 χρόνια μετά τις προνομοθετημένες περικοπές του 2019.

Το δημόσιο αναδιανεμητικό σύστημα έχει περιπέσει σε βαθιά κρίση λόγω Μνημονίων και χρειάζεται άμεσα επαναρτίωση!

Η επιστροφή των αποθεματικών που «κουρεύτηκαν» με το PSI, στην πρωτογενή και δευτερογενή αγορά (περίπου 26 δις €) ως πρώτο βήμα θα αποτελούσε μια μεταβατική ανάσα για τα Ταμεία.

Περαιτέρω, η ορθολογική τους οργάνωση με ευελιξία, αυτονομία και αυτοδιαχείριση, η σοβαρή και βέβαιη επένδυση των επιστρεφόμενων αποθεματικών του, η ποιοτική και ποσοτική αναβάθμιση των παροχών με πνεύμα ισότητας και δικαιοσύνης, θα αναστηλώσουν την πίστη των πολιτών στο δημόσιο σύστημα.

Γιατί η συρρίκνωση της Δημόσιας Κοινωνικής Ασφάλισης, που αποτελεί συνάρτηση του Συστήματος Εργασιακών Σχέσεων, των αξιοπρεπών αμοιβών και της πλήρους και ασφαλισμένης απασχόλησης, ισοδυναμεί με συρρίκνωση της Δημοκρατίας, αφού το Κοινωνικό Κράτος αποτελεί τον βασικότερο θεσμό της παρούσας και μελλοντικής Πολιτικής Κοινωνίας.

Επομένως, η οικονομική ανασυγκρότηση με την πλήρη και ασφαλισμένη εργασία, το σχέδιο επαναρτίωσης των αποθεματικών των Ταμείων και η δημιουργία Εθνικού Ταμείου για την ενίσχυση της Δημόσιας Κοινωνικής Ασφάλισης, αποτελούν τον δημοκρατικό, καθολικά αποδεκτό, δρόμο.

Συμπερασματικά, σήμερα μπορούμε ανεπιφύλακτα να ισχυριστούμε ότι τα Μνημόνια (κυρίως το τρίτο) οδήγησαν το συνταξιοδοτικό σύστημα της χώρας στα πρόθυρα κατάρρευσης, του έδωσε τη «χαριστική βολή»!

Με την ολοκλήρωση του μνημονιακού οικοδομήματος, στο οποίο θα εγκλειστεί η χώρα μετά τον προσεχή Αύγουστο για το αόριστο μέλλον, η Ελλάδα θα μεταπίπτει σε δευτερεύουσα-συμπληρωματική οικονομία και κοινωνία σε σχέση με τις κεντροευρωπαϊκές. Γιατί:

- με τα κύρια παραγωγικά μέσα τού τόπου ενταγμένα στους σχεδιασμούς ξένων ανταγωνιστικών προς τη χώρα μας οικονομιών,

- με την αθρόα μετανάστευση του προηγμένου κυρίως ανθρώπινου δυναμικού,

- με την προϊούσα καταστροφή τού μικρο-ιδιοκτητικού τρόπου παραγωγής,

- με την αλλοτρίωση των οικογενειακών και περιουσιακών στοιχείων λόγω της μνημονιακής ύφεσης διαρκείας,

- με την πλήρη ελαστικοποίηση των Εργασιακών Σχέσεων,

- με την όξυνση του δημογραφικού ζητήματος...

η Ελλάδα μεταβάλλεται σε πεδίο χαμηλής εργασιακής εξειδίκευσης, περιστασιακής και εποχικής επιχειρηματικότητας, σε ανοχύρωτο εν τέλει τόπο, υποκείμενο στις ορέξεις και επιλογές τού αγοραίου νομαδικού κεφαλαίου.

Δεν είναι μόνον οι προνομοθετημένες περικοπές των συντάξεων και τα άλλα περιοριστικά των εισοδημάτων μέτρα που παραθέσαμε παραπάνω, αλλά κυρίως η δραστική μείωση της κρατικής χρηματοδότησης και η προϊούσα απόσυρση του κράτους από τη στήριξή του, καθώς και η κατάργηση όλων των

δημιουργημάτων της κοινωνικής συνεννόησης και ανοχής (Ταμεία Επικουρικά, Προνοιακά, Συνδρομητικά, Αλληλοβοήθειας, Ερανικά κ.λπ.) που θα περιορίσουν το καταβαλλόμενο ποσό σε κάθε απόμαχο της εργασίας... Και σε συνδυασμό με την απόρριψη του μοντέλου τής πλήρους και ασφαλισμένης εργασίας και τη γενίκευση της ελαστικοποίησης, της ατυπίας και της ανασφάλειας που συνεπιφέρουν διαρκή απομείωση των εισφορών, οι συντάξεις θα βαίνουν διαρκώς μειούμενες έως ότου μεταβληθούν σε βοήθημα «βικτωριανής εποχής».

Ένας θεσμικός αταβισμός, που γενικεύεται σιγά-σιγά και στις άλλες ευρωπαϊκές χώρες, μάς οδηγεί στον υποΠολιτισμό των Μνημονίων, των αυστηρών προγραμμάτων δημοσιονομικής εποπτείας και στον ενταφιασμό των ήδη αποδυναμωμένων θεσμικών εγγυήσεων των κοινωνικών και ατομικών δικαιωμάτων, των συνδικαλιστικών ελευθεριών, στην παντελή αντιστροφή τού νοήματος του αυτόνομου και αγωνιζόμενου για την καλύτερευση της ζωής συλλογικού κοινωνικού υποκειμένου.

Όσο γρηγορότερα αντιληφθεί ο περήφανος λαός μας αυτή τη νέα επιχείρηση εξαπάτησής του από τα κόμματα του μνημονιακού τόξου, τόσο περισσότερο θα ελπίζουμε ότι θα αντιδράσει στη μνημονιακή ...«κανονικότητα» που με τα φληναφήματα περί «καθαρής εξόδου» προσπαθούν να του επιβάλλουν ως τρόπο ζωής.

Αλέξης Π. Μητρόπουλος
Πανεπιστημιακός-Πρόεδρος ΕΝΥΠΕΚΚ